

تحلیل واگذاری پتروشیمی‌های تحت مدیریت وزارت کار به هلدینگ خلیج فارس

شمشیر دولبه واگذاری، کارآمدی یا...؟

محسن انصاری
یژوهشگر حوزه نفت و پتروشیمی

در سال‌های اخیر، واگذاری شرکت‌های پتروشیمی تحت‌مدیریت وزارت تعاون، کار ورفاه اجتماعی (به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم) به هلدینگ‌های تخصصی‌تر، به‌ویژه هلدینگ پتروشیمی خلیج فارس، به یکی از موضوعات مهم سیاست‌گذاری اقتصادی در ایران تبدیل شده‌است. این اقدام در راستای سیاست‌های کلان دولت برای کاهش نگاهداری دولتی و افزایش بهره‌وری صنایع انجام می‌شود. در این مطلب با تمرکز بر مجتمع‌های پتروشیمی مانند جم و امیرکبیر، به بررسی زمینه‌ها، مزایا، چالش‌ها و ارائه پیشنهادهایی برای موفقیت این اقدام می‌پردازیم.

۱. زمینه و دلایل واگذاری

وزارت کار از طریق سازمان تأمین اجتماعی، شرکت سرمایه‌گذاری تأمین اجتماعی (شستا) و صندوق بازنشستگی کشوری، سال‌ها مدیریت مجتمع‌های پتروشیمی مختلفی مثل جم و امیرکبیر را بر عهده داشته‌است، اما به دلایلی، واگذاری این شرکت‌ها به هلدینگ خلیج فارس مطرح شده‌است: **سیاست کاهش تصدیگری دولتی**: دولت قصد دارد تمرکز خود را از مدیریت بنگاه‌ها به وظایف حاکمیتی معطوف کند.

افزایش بهره‌وری: هلدینگ خلیج فارس با تخصص در مدیریت و تلاش برای بهبود زنجیره ارزش پتروشیمی، توانایی افزایش بهره‌وری و افزایش سوددهی این شرکت‌ها را دارد.

حل مشکلات مالی صندوق‌های بازنشستگی: این صندوق‌ها با کسری بودجه مواجهند و واگذاری می‌تواند منابع مالی جدیدی فراهم کند یا سودآوری پایدار ایجاد کند.

۲. مزایای واگذاری

واگذاری پتروشیمی‌هایی مثل جم و امیرکبیر به هلدینگ خلیج فارس می‌تواند نتایج مثبتی به‌دنبال داشته‌باشد:

مدیریت یکپارچه و تخصصی: هلدینگ خلیج فارس با تجربه مثبت در صنعت پتروشیمی، می‌تواند هماهنگی بهتری در زنجیره تأمین و تولید ایجاد کند. برای مثال، پتروشیمی‌جم که بخش زیادی از مواد اولیه خود را از شرکت‌های زیرمجموعه این هلدینگ تأمین می‌کند، از این یکپارچگی بهره‌مند خواهدشد. البته باید به این نکته توجه کرد که مدیریت دستوری خوراک بین مجتمعی بدون در نظر گرفتن سود و منافع شرکت‌های ذی‌نفع نیز عواقب ناخوشایندی در پی خواهدداشت.

افزایش سودآوری: مدیریت متمرکز و یکپارچه می‌تواند باعث کاهش ریسک و هزینه‌ها و افزایش سود شود. پتروشیمی امیرکبیر هم اکنون یکی از شرکت‌های سودده بورسی است و پتروشیمی جم نیز پتانسیل رشد بالایی دارد.

کاهش فشار بر وزارت کار: این وزارتخانه که با مدیریت صدها شرکت درگیر است، می‌تواند تمرکز خود را بر وظایف اصلی‌اش معطوف کند.

حمایت از بازنشستگان: در صورت مدیریت صحیح با نگاه خلاقانه به آینده می‌توان با افزایش سود این شرکت‌ها و هلدینگ خلیج فارس شود، به بهبود وضعیت معیشتی بازنشستگان کمک کرد.

۳. چالش‌های پیش‌رو

با وجود مزایا، این واگذاری با موانعی مواجه است که باید موردتوجه قرار گیرد:

کاهش منابع درآمدی وزارت کار: واگذاری کامل سهام ممکن است جریان درآمدی این وزارتخانه را تضعیف کند، بنابراین در صورت اجرای این واگذاری باید شرایط بنحوی مدیریت شود که منافع دولت و وزارت کار در این فرآیند حفظ شود.

ایجاد زیر فرآیند واگذاری: تجربه‌های پیشین واگذاری‌ها در ایران نشان دهنده عدم شفافیت و ریسک‌هایی برای ذی‌نفعان، به‌ویژه بازنشستگان بوده‌است.

خطر انحصار: هلدینگ خلیج فارس بزرگ‌ترین بازیگر صنعت پتروشیمی ایران است و این واگذاری ممکن است باعث ایجاد انحصار در تصمیم‌گیری مسائل کلان صنعتی و اقتصادی این حوزه شود.

ریسک مدیریت: نکته‌سیارمهم این است که اگر هلدینگ نتواند در مدیریت کلان و خرد عملکرد مطلوبی ارائه دهد، سودآوری شرکت‌ها کاهش یافته و بازنشستگان به‌عنوان بزرگ‌ترین متضررین این شرکت‌ها متضرر شوند.

۴. پیشنهادهایی برای موفقیت واگذاری

برای اطمینان از موفقیت این واگذاری و کاهش ریسک‌ها، پیشنهادهایی زیر ارائه می‌شود:

۱- **ایجاد شفافیت و پاسخگویی در فرآیند واگذاری**

انتشار جزئیات واگذاری: دولت باید اطلاعات کامل شامل درصد سهام واگذارشده، قیمت‌گذاری و شرایط قرارداد را به‌صورت عمومی منتشر کند تا اعتماد ذی‌نفعان جلب شود. با به‌طور جزئی‌تر مثال، نامینندگان بازنشستگان باید در مراحل تصمیم‌گیری حضور داشته باشند و از طریق نظرسنجی یا جلسات مشورتی، دیدگاه‌هایشان لحاظ شود.

۲- **حفظ نظارت وزارت کار**

حفظ سهام حداقلی و نمایندگی: وزارت کار باید با حفظ ۲۰ درصد سهام خود یا تعیین نماینده در هیات‌مدیره هلدینگ، همچنان بر عملکرد شرکت‌های واگذارشده نظارت کند. همچنین با تشکیل کمیته نظارتی متشکل از کارشناسان مستقل، نمایندگان دولت و بازنشستگان می‌توان به‌طور مداوم عملکرد مالی و عملیاتی شرکت‌ها را پس از واگذاری پایش کرد.

۳- **برنامه توسعه هدفمند**

تدوین نقشه‌راه: هلدینگ خلیج فارس باید برنامه‌ای جهت توسعه پتروشیمی‌های واگذارشده ارائه دهد. این برنامه که توسط معاونت اصلی هلدینگ تنظیم خواهدشد باید شامل افزایش ظرفیت تولید، توسعه صادرات و بهینه‌سازی فرآیندها باشد. به‌عنوان مثال، پتروشیمی جم می‌تواند با توسعه واحد الفین، صادرات خود را به بازارهای آسیایی و حتی افریقایی گسترش دهد.

سرمایه‌گذاری در فناوری: استفاده از تکنولوژی‌های جدید برای کاهش ضایعات و افزایش بهره‌وری، بررسی مداوم و توجه به منابع و خوراک‌ها، حوزه‌های فناوری و موندکا پایش بازار و آینده محصولات تولیدی باید در دستور کار و سیاستگذاری‌های هلدینگ قرار بگیرد.

تمرکز بر صادرات: با توجه به تحریم‌ها، هدف‌گذاری برای بازارهای منطقه‌ای می‌تواند درآمد ارزی را افزایش دهد. البته این هدف بدون توجه به افزایش کیفیت محصولات تولیدی در کلاس جهانی و قابل رقابت با بازیگران مهم عرصه صنعت پتروشیمی میسر نیست.

۴- **تضمین منافع بازنشستگان**

تعهد هلدینگ به افزایش سوددهی: قرارداد و فرآیند واگذاری باید شامل شروطی مبنی الزام هلدینگ به حفظ و افزایش سودآوری حداقلی (معادل سود اکتسابی فعلی) باشد.

صندوق سرمایه‌گذاری ویژه: سود حاصل از این تلفیق می‌تواند به یک صندوق اختصاصی برای بازنشستگان واریز شود و با مدیریت حرفه‌ای، به‌صورت پایدار توزیع شود.

کانالیزم جریان خسارت: در صورت کاهش سودآوری به دلیل سوءمدیریت در هلدینگ خلیج فارس نسبت به شرایط فعلی، می‌توان سازوکاری برای جبران خسارت بازنشستگان از این ادغام پیش‌بینی کرد، مانند پرداخت غرامت از سوی هلدینگ.

۵. نتیجه‌گیری

واگذاری پتروشیمی‌های تحت مدیریت وزارت کار مانند جم و امیرکبیر به هلدینگ خلیج فارس، در صورت اجرای دقیق و با برنامه‌ریزی صحیح، می‌تواند به بهبود کارایی صنعت پتروشیمی، کاهش بار مدیریتی وزارت کار و تأمین منابع مالی پایدار برای بازنشستگان منجر شود. با این حال چالش‌ها و ریسک‌هایی در این فرآیند وجود دارد که نیازمند توجه ویژه است. پیشنهادهایی مطرح‌شده مانند ایجاد شفافیت در فرآیند، برنامه‌ریزی جهت توسعه صنعت پتروشیمی و طرح‌های ارتقا با کلاس و نگاه جهانی و در نهایت تضمین منافع سهامداران می‌تواند راهکارهایی برای انجام فرآیند واگذاری به‌طور صحیح و موفق باشد.

یکشنبه ۱۹ اسفند ۱۴۰۳

۸ رمضان ۱۴۴۶: ۹ مارس ۲۰۲۵

سال بیست و سوم، شماره ۶۲۴۶

d o n y a - e - e q t e s a d . c o

اولین گام دولت برای حل ناترازی انرژی برداشته شد

تولد دوباره پارس جنوبی

وزیر نفت با اعلام اینکه برای رسیدن

به تولید روزانه یک میلیون و ۳۴۰ میلیون مترمکعب گاز در طول چهار سال پیش‌رو به‌طور متوسط سالانه به ۱۹ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری نیاز داریم، بیان کرد: در اجرای طرح فشارافزایی پارس جنوبی نباید لحظه‌ای درنگ کرد.

به گزارش «شانا» محسن پاک‌نژاد در آیین امضای قراردادهای فشارافزایی میدان مشترک گازی پارس جنوبی با بیان اینکه حضور رئیس‌جمهور مسعود پزشکیان در این مراسم بسیار سبب دلگرمی همه کارکنان صنعت نفت برای کار و تلاش مضاعف می‌شود، اظهار کرد: امروز و پس از گذشت حدود هفت ماه از استقرار دولت چهاردهم با امضای قرارداد یکی از بزرگ‌ترین طرح‌های تاریخ صنعت نفت کشور شاهد گامی مهم در جهت محقق ساختن تولدی دیگر در میدان گازی مشترک پارس جنوبی خواهیم بود. وی افزود: مطابق اهداف کمی تعیین‌شده در برنامه هفتم پیشرفت بنا بر این است که در پایان این برنامه تولید گاز خام کشور به یک میلیون و ۳۴۰ میلیون مترمکعب در روز برسد که از جمله الزامات تحقق این هدف توسعه میدان گازی است، اما همزمان باید طرح‌های نگهداشت توان تولید هم اجرا کرد تا از افت تولید پیشگیری شود. وزیر نفت اظهار کرد: بر اساس برآوردهای کارشناسی که انجام‌شده، مجموعه

طرح‌های توسعه و نگهداشت توان تولید به سرمایه‌گذاری حدود ۷۵ میلیارد دلار نیاز دارد که حدود ۵۳ میلیارد دلار آن مربوط به توسعه میدان‌های گازی جدید و ۲۲ میلیارد دلار مابقی مربوط به طرح‌های نگهداشت توان تولید از جمله طرح فشارافزایی پارس جنوبی است. پاک‌نژاد با بیان اینکه برای رسیدن به تولید روزانه یک میلیارد و ۳۴۰ میلیون مترمکعب گاز در طول چهار سال پیش‌رو به‌طور متوسط به سالانه ۱۹ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری نیاز داریم که تأمین این مقدار سرمایه‌گذاری مستلزم برنامه‌ریزی دقیق و استفاده مناسب از تمام ظرفیت‌های حوزه‌های مالی و پولی کشور است، بیان کرد: در این زمینه وزارت نفت برنامه‌هایی را تدوین کرده تا از تمام این ظرفیت‌ها به‌نحو مطلوب استفاده شود. از جمله این ظرفیت‌ها استفاده از منابع صندوق توسعه ملی و سرمایه‌گذاری در صنایع انرژی همچون برق و پتروشیمی‌ها مطابق قانون برنامه هفتم پیشرفت در نظر گرفته شده‌است. وی با اشاره به اینکه ایران در قطر طی دهه گذشته به‌صورت مشترک از این میدان برداشت کرده‌اند و طبیعی است که بعد از مدتی این میدان دچار افت فشار شود، تصریح کرد: قطر از چند سال قبل با فشارش‌گذاری برای تهیه سکوهای موردنیاز و توربوکمپرسورها به‌سمت فشارافزایی حرکت کرده و طی دوسال آینده این امکان (فشارافزایی) را فراهم می‌کند، فراهم‌شدن این امکان یعنی نه‌تنها فشار بخش اصطلاحاً گنبد شمالی در قطر افزایش پیدا

می‌کند و ضریب تولیدشان بالا می‌رود، بلکه بخشی از گاز بخش ایرانی به دلیل اختلاف فشار به سمت قطر می‌رود که این موضوع اهمیت اجرای طرح فشارافزایی در ایران را بیش از پیش نشان می‌دهد.

درآمد ۷۸۰ میلیارد دلاری

وزیر نفت با بیان اینکه بر اساس برآوردها از سال ۱۴۰۶ سالانه حدود یک فاز پارس جنوبی از تولید این میدان کاسته می‌شود و با کمال تأسف از دوسال بعد یعنی سال ۱۴۰۸ این عده به سالانه یک و نیم فاز پارس جنوبی، یعنی چیزی حدود ۴۲ میلیون مترمکعب در روز می‌رسد، در صورتی که طرح فشارافزایی اجرا نشود، اظهار کرد: حدود ۴۰ درصد بنزین تولیدی کشور دستاورد تولید پارس جنوبی است. زیرا همزمان با تولید گاز، میعانات گازی نیز تولید می‌شود که به‌عنوان خوراک به‌ویژه در پالایشگاه ستاره خلیج فارس که بخش عمده بنزین فشارافزایی اجرا نشود، اظهار کرد: حدود ۴۰ درصد بنزین تولیدی کشور دستاورد تولید پارس جنوبی است. زیرا همزمان با تولید گاز، میعانات گازی نیز تولید می‌شود که به‌عنوان خوراک به‌ویژه در پالایشگاه ستاره خلیج فارس که بخش عمده بنزین کشور را تولید می‌کند، تبدیل به بنزین می‌شود. پاک‌نژاد با اشاره به اینکه عدم اجرای طرح فشارافزایی پارس جنوبی سبب تشدید ناترازی حامل انرژی بنزین در کشور می‌شود، گفت: تحقق اهداف کمی برنامه هفتم در زمینه تولید گاز و بنزین به اجرای این طرح وابسته است. وی با بیان اینکه طرح فشارافزایی در یک نگاه کلی شامل هفت هاب یا مرکز فشارافزایی است که هر مرکز شامل چهار سکو است، افزود:

گروه نف

۵۲۱۸۹۳۷۲

naft@den.ir

روزنامه صبح ایران

این چهار سکو شامل یک سکوی تولید برق، یک سکوی اقامتی و دو سکوبرای استقرار توربوکمپرسورهاست که روی هر سکو چهار توربوکمپرسور داریم و در مجموع در هفت مرکز، ۵۶ توربوکمپرسور با قدرت بسیار زیاد نیاز است. بخش عمده این تجهیزات باید به‌صورت داخلی تأمین شود و بخشی نیز با کمک شرکای خارجی و انتقال فناوری فراهم می‌شود. وزیر نفت هزینه اجرای هر هاب را حدود ۲ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار برآورد کرد و گفت: در مجموع حدود ۱۷ میلیارد دلار برای اجرای طرح فشارافزایی نیاز داریم، اما آنچه حائز اهمیت است، این سرمایه‌گذاری تا سال ۱۴۳۵ حدود ۷۸۰ میلیارد دلار به درآمد ما از این میدان اضافه می‌کند و در اجرای این طرح نباید لحظه‌ای درنگ کرد.

قرارداد با پیمانکاران داخلی

پاک‌نژاد با بیان اینکه قراردادهای مرتبط با این طرح با چهار پیمانکار صاحب‌نام کشور شامل شرکت‌های تروپارس، اویک، مینا و گراف راه‌سازی خاتم‌الانبیا، به‌عنوان پیمانکار عمومی (جنرال کانترکتور) امضا می‌شود، افزود: ویژگی این پیمانکاران تجربه ارزشمند آنها در توسعه میدان گازی پارس جنوبی است و این پیمانکاران عمومی قراردادهای باه پیمانکاران زیرمجموعه بخش خصوصی واگذار می‌کنند و از ظرفیت‌های بخش خصوصی به‌نحو احسن استفاده می‌شود. وی از تلاش‌های دولت سیزدهم نیز قدردانی کرد و با اشاره به اینکه در آن زمان چهار قرارداد موقتی با سقف حدود ۴۰۰ میلیون دلار برای آشنایی پیمانکاران با این حوزه امضا شد، اما با کمال تأسف یک سنت هم هزینه‌نشد، اظهار کرد: در دولت چهاردهم، با توجه به دغدغه‌های موجود، تمام قراردادهای این طرح شامل یک الحاقیه به قرارداد آی‌بی‌سی فاز ۱ و ۱۱ و قرارداد آی‌بی‌سی‌آی با قیمت ثابت برای هاب‌های ۲ تا ۷ تهیه شد که امروز امضا می‌شود. وزیر نفت با تأکید بر اینکه قرارداد آی‌بی‌سی‌سی سازوکار تأمین مالی خود را دارد، اما برای پیمان‌های آی‌بی‌سی‌آی، با نشست‌های مفصل و هماهنگی با صندوق توسعه ملی، امیدواریم این موضوع به سرانجام برسد، ادامه‌داد: اجرای این طرح سطح بالاتری از دانش و فناوری را به‌ویژه در طراحی و ساخت سکوهای سنگین فشارافزایی (با وزن ۷ هزار تا ۸ هزار تن) رخ‌رمان خواهد آورد، درحالی‌که تاکنون تجربه ساخت سکوهایی تا وزن ۳ هزار تا ۳۵۰۰ تن در کشور وجود داشته‌است. پاک‌نژاد با بیان اینکه وزن سازه‌های دریایی این طرح حدود ۴۲۰ هزار تن برآورد شده، درحالی‌که در سال گذشته مجموع سازه‌های نصب‌شده در بخش دریایی پارس جنوبی حدود ۲۰۰ هزار تن بوده، گفت: ۶۰۰ کیلومتر خط لوله زبردربایی و ساخت بیش از نیمی از ۵۶ توربوکمپرسور از سوی سازندگان داخلی انجام می‌شود و در واقع ۷۰ درصد عملیات اجرایی این طرح از سوی شرکت‌ها و تأمین‌کنان داخلی انجام می‌شود. وی با اشاره به اینکه این طرح ضمن رونق‌آوری برای صنایع وابسته به نفت، حدود ۱۷ هزار شغل مستقیم و ۵۰ هزار شغل غیرمستقیم ایجاد می‌کند، تأکید کرد: از رئیس‌جمهوری در خواست می‌کنم تا با تسریع در تنفيذ قراردادهای نهایی‌سازی تأمین مالی با صندوق توسعه ملی و تصویب در شورای اقتصاد، عملیات اجرایی این طرح راهبردی هرچه زودتر آغاز شود. وزیر نفت در پایان ابراز امیدواری کرد، با همکاری نهادهای اجرایی، اهداف این طرح در زمان‌بندی تعیین‌شده محقق شود تا ضمن حفظ منافع ملی در این میدان مشترک، ناترازی انرژی مدیریت‌شده و اهداف برنامه هفتم پیشرفت به نتیجه برسد.

خلاصه آگهی عرضه عمومی

سازمان خصوصی سازی

www.ipa.ir

سازمان خصوصی‌سازی در نظر دارد در اجرای مصوبه هیات واگذاری و سایر قوانین و مقررات مربوطه، سهام «شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس» را به شرح جدول زیر از طریق بورس عرضه و واگذار نماید.

سرمایه شرکت (میلیون ریال)	سهام قابل عرضه		شرایط تسویه ثمن معامله			تاریخ عرضه
	تعداد	درصد	میزان حصه تقدی	مدت اقساط (سال)	فاصله اقساط (ماه)	
۷۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۴	۱۵%	۳	۶	مطابق اطلاعیه بورس

«آگهی عرضه عمومی» (نسخه تکمیلی) در پایگاه اینترنتی سازمان خصوصی سازی به نشانی www.ipa.ir (قسمت آگهی‌های عرضه اصل ۴۴) در دسترس می‌باشد.

شناسه آگهی ۱۸۹۱۷۳۸ م‌الف ۴۲۱۰

آگهی مناقصه عمومی

شرکت پالایش نفت جی هرمز

بدینوسیله از کلیه شرکت‌ها و تأمین‌کنندگان واجد شرایط دعوت می‌شود در مناقصه عمومی خرید پمپ و الکتروپمپ مطابق با مشخصات زیر شرکت نمایند:

موضوع مناقصه: خرید، تأمین و تحویل ۶ مدل پمپ و الکتروپمپ مطابق با مشخصات فنی زیر

ردیف	شرح دستگاه	مشخصات فنی	تعداد	واحد	مدل شده براساس برند
۱	الکتروپمپ دنده‌ای قیر همراه با شاستی کامل	KVGF-10-22KW/700RPM	۲	دستگاه	ایران تولید و مونتاژ
۲	پمپ دنده‌ای قیر	VGf-10-700RPM	۴		
۳	پمپ دنده‌ای قیر	VGf-9-700RPM	۲		
۴	الکتروپمپ دنده‌ای قیر همراه با شاستی کامل	KVGF-9-22KW/700RPM	۱		
۵	پمپ گریز از مرکز روغن داغ	JIT/100-250 3000RPM	۲		
۶	الکترو پمپ روغن داغ همراه با شاستی کامل	JIT/100-250- 90KW/3000RPM	۱		

محل تحویل: بندرعباس، شهرک صنعتی خلیج فارس، شرکت پالایش نفت جی هرمز (در صورت عدم امکان تحویل در مقصد، مبلغ واحد براساس نرخ درب کارخانه اعلام گردد).

شرایط شرکت در مناقصه: دارا بودن توان تأمین و تحویل در زمان مقرر و تنها براساس استانداردهای مورد نظر و مطابق با شرح شرایط شرکت در مناقصه.

مهلت دریافت اسناد: از تاریخ درج آگهی تا ۱۶ فروردین ۱۴۰۴

محل دریافت اسناد: تهران، سعادت‌آباد، سرو شرقی، خیابان رشادت، کوچه اقبال ملی، پلاک ۱۳

زمان و محل بازگشایی پاکات: تاریخ ۱۴۰۴/۰۴/۱۷ ساعت ۱۴: در محل دفتر مرکزی شرکت پالایش نفت جی هرمز.

شرکت‌کنندگان محترم می‌بایست جهت دریافت اطلاعات بیشتر و اسناد مورد نیاز جهت شرکت در مناقصه با شماره تلفن ۰۲۱۷۹۳۷۲۰۰ تماس حاصل نمایند.